

ΟΙ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΛΕΩΝ Ο ΣΟΦΟΣ ΚΑΙ Η ΤΕΣΣΕΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ

Ο θάνατος του Αλεξάνδρου. Ο άγιος αγών Ζωής και Πατριάρχου. Όπου η Ζωή απέσπεται από το παλάτι. Ο νεαρός αυτοκράτωρ ζητάει τη μητέρα του! Ο θρίαμβος της Ζωής. Όπου ο Πατριάρχης κλείνεται επί 23 ημέρες στην Άγια Σοφία. Ο ευνουσίσιμος της αυτοκρατείας. Ένα κίνημα κατά της Ζωής. Βασιλευσώτωρ και αυτοκράτωρ. Ο Πατριάρχης θριαμβεύει και πάλι κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ε΄.

Είδαμε στο προηγούμενο φύλλο πώς μετά το θάνατο του Λέοντος του Σοφού ένας άμελικτος πόλεμος άρχισε μεταξύ της συζύγου του Ζωής και του Πατριάρχου Νικολάου, για την κατάληψη της εξουσίας.

Στό μεταξύ αυτών ο αδελφός του Λέοντος, ο αντιβασιλεύς Αλέξανδρος, βρισκόταν στην επιθανάτιο άγωνα του. Κι' η Ζωή, πάντοτε δραστήρια και ενεργητική, παρουσιάστηκε μία μέρα στο παλάτι και δήλωσε πως ήθελε να δει το παιδί της, τον Κωνσταντίνο τον Πορφυρογέννητο, και να συνομιλήσει με τον έτοιμοθάνατο Αλέξανδρο, υπολογίζοντας ότι έτσι θα μπορούσε να άρπάξει την εξουσία στα χέρια της. Μά ο Πατριάρχης Νικόλαος, προλαβαίνοντάς την, την έδιωξε από το παλάτι κτηνωδώς. "Έπειτα, για ν' άλλαγή τελειωτικά από την επικίνδυνη αυτή αντίπαλό του, ο παντοδύναμος Πατριάρχης, που ήταν τότε και αντιβασιλεύς, έβγαλε ένα διάταγμα, δια το οποίο απαγόρευσε στη Ζωή την είσοδο στο παλάτι. Σχεδόν συγχρόνως την εξαναγκάσει να μη σ' ένα μοναστήρι, νομίζοντας ότι πώς την έβλεπε δένει όριστικά.

Μά η Ζωή ήταν αντίπαλος άναξία του Πατριάρχου. Από το βάθος του μοναστηριού, όπου την έβλεπε κλείσει δια της βίας, περίμενε την κατάλληλη ευκαιρία για να συντάξουν τον αντίπαλό της και την ευκαιρία αυτή την βρήκε σε λίγο. Η σκληρότης, με την οποία ο Πατριάρχης αντιβασιλεύς είχε καταστείλει την επανάσταση του Κωνσταντίνου Δούκα, είχε προκαλέσει μεγάλες δυσαρεσκείες εναντίον του. Έξ έλλη, στο παλάτι ο μικρός αυτοκράτωρ Κωνσταντίνος Πορφυρογέννητος ζητούσε με τόσο έπιμονή τη μητέρα του, ώστε στο τέλος, τον Οκτώβριο του 913, αναγκάστηκε να επιστρέψουν στη Ζωή την έξοδο από το μοναστήρι. Τότε την έβλεπε κλείσει.

Μόλις ξαναγύμισε στο παλάτι, η Ζωή άρχισε άμεσα να ποσοθετή ανθρώπους της έμπιστοσύνης της σ' όλα τ' άνωτέρω άξιώματα, άπομαζώνοντας έτσι αυτά τους ευνουσίσιμους του νεκρού αντιβασιλεύς Αλεξάνδρου.

Έπειτα εστράφη εναντίον του Πατριάρχου. Σαν τοιμηρή γυναίκα που ήταν, έβγαλε ανθρώπους της να τον δολοφονήσουν. Μά ο Νικόλαος καθόρθωσε να ξεφυγή με σ' στην Άγια Σοφία, όπου επί είκοσι δύο ημέρες δέν έτόλμισε να εγκαταλείψει το άπαράβυστο αυτό άσυλο.

Τότε η Ζωή σκέφτηκε να κηρύξει τον Νικόλαο έκπαιτο του πατριαρχειού θρόνου και ν' ξαναβάλει στη θέσι τον τον Ειθύμιο, μά δ' τελευταίος, μη θέλοντας ν' ξαναγίνει Πατριάρχης, σ' κέρφτηκε.

Όστόσο, έπειδή ο Νικόλαος είχε άμεκτη δύναμη άκόμη, η Ζωή στο τέλος δέχτηκε νάρθη σε διαπραγματεύσεις μαζί του. Άποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων αυτών ήταν να ύποσχεθεί ο Πατριάρχης πώς στο έξης δέν θα τον άπαχολούσαν παρά τ' ζητήματα της Έκκλησίας του και πώς θα παρατείοτο της διακυβερνήσεως της αυτοκρατορίας. Έπίσης έδήλωσε πώς δέν θα παύοισε και το πόδι του στο παλάτι, παρά μόνο όταν ζητηθή. Έξαναγκάστηκε άκόμη ν' αναφέρει τη Ζωή στις θεήσεις της Άγιας Σοφίας, μαζύ με τον αυτοκράτορα υίο της, με τον τίτλο της Αγνώστου. Υπό τους όρους αυτούς ο Νικόλαος έπέτρεψε πλήρη άμνηστία για το παρελθόν και διετήρησε τον πατριαρχικό θρόνο. Έτσι, στην πύλη του αυτή με την αυτοκράτειρα ο Πατριάρχης φανόταν και όριστικά νικημένος.

Όστόσο, αυτός έμελλε στο τέλος να διεσπασθεί σύμφωνα με τη θέλησή του το ζήτημα που είχε γεννηθή από τον τέταρτο γάμο του Λέοντος.

Η Ζωή, μόλις ανέλαβε την αντιβασιλεία, δειχτηκε άνικανη ν' έπιβληθή στους φίλους της. Μεταξύ αυτών την πρώτη θέσι κατείχε ο ευνουσίσιμος της Κωνσταντίνου, ο οποίος την έκανε άπαις ήθελε.

Τότε οι άλλοι αϊλικόι, οι οποίοι μισούσαν τον Κωνσταντίνο, άπεκάλησαν στον νεαρό αυτοκράτορα τις σχέσεις του με τη Ζωή και του παρέστήσαν ότι ο ευνουσίσιμος της αυτοκρατείας προετοίμαζε κίνημα εναντίον του, για ν' άνεβήσει στο θρόνο το γαμβρό του στρατηγό Λέοντα Φωκά. Μία συννομία όλόκληρη οργανώθηκε τότε εναντίον του Κωνσταντίνου και του Φωκά και ο μέγας ναύαρχος Ρωμανός Λεκαπηνός, ο οποίος μαζύ με το στόλο ύποστηριξε όλη αυτή την κίνηση έλαβε έγγραφη διαταγή του αυτοκράτορος να συλλάλη τον Κωνσταντίνο και τον Φωκά. Τό χτύπημα αυτό κατεφέρτε κυρίως εναντίον της αυτοκρατείας. Γι' αυτό η Ζωή, μόλις έμαθη τη σύλληψη του ευνουσίσιμου της, όμοιως έξωλλη πρὸς τὰ διαμερίσματα του γιου της... Τόν βρήκε εκεί περιτοισιμένον από τους συγγενείς του και τον έφώτισε τι έσήμαιναν η σύλληψεις αυτές.

Τότε ο έκ πατρός συγγενής του γιου της της άπάντησε ότι η βασιλεία της είχε λήξει και ότι η εξουσία θα περνούσε σε άλλα χέρια. Άποφάσισαν αμέσως νά την διώξουν την άλλη μέρα από το παλάτι.

Τότε η αυτοκράτειρα, πνιγμένη από τὰ δάκρυα, όίχτηκε στην άγκαλιά του γιου της και ύπενθυμιζοντάς του τὰ μητρικά της δικαιώματα, τον έκτενεσε νά την κρατήσει κοντά του.

Ο νεαρός Κωνσταντίνος, συγγαμμένος από τους λεγμώσι της, έπε στους αϊλικούς:

—Άφήστε τη μητέρα μου κοντά μου! Μά αν η Ζωή έξασομάλιε έτσι την παραμονή της στο παλάτι, είχε όμως χάσει και την έξουσία.

Μέσα σ' αυτές τις κρίσιμες περιστάσεις, ένας άνθρωπος μόνο φανόταν ικανός ν' αναλάβη την διακυβέρνηση του Κράτους. Κι' αυτός ήταν ο Πατριάρχης Νικόλαος, ο οποίος, παρ' όλη τη δυσμενεία του, έξακολουθούσε πάντα να έχη τις παλμές του φιλοδοξίες. Πρὸς αυτόν λοιπόν εστράφη και η ίδια η Ζωή, ως πρὸς το μόνο στηρίγμα, που μπορούσε να βοηθί, και σ' αυτόν άνέβησε ο νεαρός αυτοκράτορας την πρωθυπουργία.

Μά σε λίγο και, το 919, ο Ρωμανός Λεκαπηνός έκανε νέα επανάσταση, κατέλαβε τὰ άνώτερα και συνέλαβε το νεαρό αυτοκράτορα, για νά τον έξαναγκάσει έτσι να τον διαλύσει συντετακτο τον στο θρόνο. πράγμα που άλλωστε δέν δύνατοέτιμπε καθόλου νά το πετύχη.

Η Ζωή τότε, στην άρχη, για νά μη χάσει την έξουσία, προσπύθηκε νά γοιτεύσει τον Λεκαπηνό και νά τον κάνει ευνουσίσιμο της, μά βέβαιοντα ότι δέν το πετύχαινε αυτό, άποπειράθηκε νά τον δηλητηριάσει. Μά άπέτυχε και σ' αυτό και έτσι, όχι μόνο έξουσίσιμος όριστικά και από το παλάτι, αλλά και άναγκάστηκε νά περιορισθή στο μοναστήρι της Άγιας Εύφρασις, όπου και έτεριμάσε την περιπετειώδη και πολυπόροβη ζωή της.

Έτσι όλη αυτή η ιστορία, η οποία είχε δημιοιργηθεί από τον τέταρτο γάμο του Λέοντος Σοφού, έτελείσισε με τον θρίαμβο του ηλοδύειν Πατριάρχου Νικολάου.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

ΤΟ ΡΟΔΟ

"Όλα τ' άνθη είναι καλά και χαριτωμένα: ο σμνός ο μενεξές, η άγνή μεροσίνη, το γλυκό γαρούφαλο, οι άφροσάτοι κρίνοι, έχουν όλα χωριστή χάρι το καθένα.

Μά το ρόδο πού πολύ από τ' άλλα άξιζει πού κ' αν χάσει τη μορφή και τὰ χρώματα του, μέσ' στα σκόρπια φύλλα του μένει τ' άρωμά του και νεκρό άκόμη τ' η άνοιξει θουίσει.

ΔΗΜ. ΒΙΚΕΛΑΣ

